

a hatás s a sikeren felbuzdulva, még jobban kiabál. Mindamellet akadnak, akik utóvégre is betelnek az efafta sikerekkel, mert rájönnek, hogy a hatásnak sokkal szebb és biztosabb módja: a mértéktartás.

Quintilianus beszéli: Valaki egyszer fölolvastott Julius Caesárnak, fölöttébb pathetikus hangon: Olvasni akarsz? — mondotta Caesar. De hiszen énekelisz. Énekelni akarsz? De hiszen rosszul énekelisz. Cicero szerint a phrygiai szónokok üres, üvöltő hangon ázsiai módra énekeltek, sőt mi több, Demosthenes és Aeschines kölcsönösen szemére vetették egymásnak, hogy nagyon nyújtják a hangjukat, ami annyit jelent, hogy énekeltek egy kissé, ha nem is éppen úgy, mint a phrygiaiak. Egyébként maga Cicero is azt ajánlja a szónoknak, hogy nyújtsa a hangját, ha megható akar lenni, bár ugyanabban a fejezetben nagyon helyesen jegyzi meg, hogy a hang modulációi megfelelnek a lélek megannyi rezdülésének s ehhez képest a tökéletes szónok mindig azt a hangot fogja megütni, amely megfelel a lelkiállapotnak. Tehát a meghatottságnak is megvannak a maga hangjai, amelyeket el kell találni s az csak a rossz szónokok és rossz színészek fogása, ha a hang panaszos elnyújtásával akarják megtéveszteni a hallgatót.

Éneklő és kiabáló színészek rendszerint azzal védekeznek, hogy a hang emelését vagy nyújtását megkívánja az érthetőség. Nálunk is unosúntig ismétlik azt a tetszetős szólamot, hogy a harmadik emeleti néző is megfizette a maga jegyét, jussa van tehát ahhoz, hogy hallja is a színészt. Kétségtelen, hogy minden szóbeli előadásnak alkalmazkodnia kell a terem méreteihez és a színjátszás sem hagyhatja figyelmen kívül a nézőtér akusztikáját, ámde minden kiirthatatlansága mellett is téves az a nézet, mely szerint a beszéd érthetősége a hangosságon múlik. Annyi bizonyos, hogy a színpadon egy tágas nézőtér előtt a színész nem beszélhet úgy, mintha odahaza, lépésnyi távol-ságban társalog a vendégével. Ámde ebből nem az következik, hogy a színész a színpadon lemondhat a finom intonálásokról, a lehelletszerű pianissimókról, a gyöngéd és halk érzelmek skálájáról. Kép-

zeljünk el egy zongoravirtuózt, akinek a birodalma csak a mezzoforténál kezdődik, egy festőt, akinek nem szabad halvány és gyöngéd színeket használnia: mivé lenne a művészetük? (Hevesi Sándor dr.)

Beszédművészeti Színészképző. Budapestben megnyílt 1921. szept. havában. Igazgató: Somogyi Béla. Rövid működés után megszűnt.

Besztercebányai színészet. Besztercebányán 1826. nyarán Balogh István társulata járt — valószínűleg első ízben. — Színre került: »Mátyás király«, »Tündérkirály«, »Mókus«, »Angyal Bandi«, »Falusi borbély«, »Aranyidő«, »Csörgő sipka«, »Báthory Mária« c. színdarab. Balogh azt írja az itteni időtöltésről, hogy igen jól ment 3 hétig és 40, 50, 60, 80 forint volt a bevétele. 1858. nyarán Kétszery József társulata jött a városba, 20 taggal. A *Napkelet* dicséri a társulatot: »Képzett, jeles, rendtartó szervezetét, szerény magaviseletét s mi ritka, a szerepek jól betanult előadását.« (1858. 31. szám, borítékoldalon). A színház leégett 1908. nov. 8-án. Ez időben Mezei Kálmán volt az igazgató.

Besztercebányai Színpártoló Egylet, megalakult 1879. dec. 7-én. Elnök Ráner Sándor polgármester. Feloszlott: 1886. okt. havában. A színügyi bizottság 1880. máj. 2-án alakult meg.

Betanult darab — kifejezés a színtársulat azon darabjára értendő, amelyet mindenki tud, tehát állandóan műsoron van és így adandó alkalommal minden különösebb előkészület nélkül is ki lehet tűzni előadásra. (V. ö.: Rudas-darab).

Betanult karénekes. Így nevezik azt a kardalost, aki nagy repertoárral rendelkezik, azaz ismeri azon énekesdarabokat, amelyeket szerződtetése idején a vidéki igazgatók műsoron tartanak.

Betegh Bábó, szubrett, sz. 1902. ápr. 14-én, *Székelyudvarhelyen*. 1920. szept. 1-től a Városi Színház tagja.

Betegh László, a kolozsvári színház pénztárosa, sz. 1876. okt. 3., megh. 1926. okt. 5. *Kolozsvárott*. Gyászjelentésén a következő sorok állottak: »Rajongója volt